



# Prehľad dotačných možností a financovania

## 1. Česká republika

Zdroje financovania klimatického a energetického manažmentu je možné rozdeliť na:<sup>1</sup>

- Vnútorne zdroje
  - Rozpočet mesta
  - Fond úspor
- Dotačné príležitosti
  - Národné
  - Medzinárodné
- Vonkajšie zdroje - finančné nástroje
  - Bezúročné pôžičky
  - Projektové financovanie (pôžičky mimo dlhovú službu, napríklad v rámci GES)

V období 2021-2027, respektíve do roku 2030, bude k dispozícii zrejme najvyšší objem finančných zdrojov na financovanie projektov úspor energie a obnoviteľných zdrojov energie. Súčasne bude kladený dôraz aj na využívanie finančných nástrojov.

Pre mesto alebo obec je vhodné sa zamerať na prípravu komplexných projektov a projektov väčšieho rozsahu, pri ktorých je efektívna kombinácia dotačných prostriedkov, finančných nástrojov a prípadného využitia metódy GES. Pri takejto kombinácii možno doceliť významnú finančnú efektívnosť, a to až na úroveň 100% financovania v prípade, kedy návratná časť projektu je splatená z úspor formou metódy GES, nenávratná časť (opatrenie na obálke budov, adaptačné opatrenia, a pod.) je hrazená z dotácie prípadne kombinovane s nízkoúročenou pôžičkou, ktorej splatenie môže byť čiastočne alebo úplne odpustené v prípade dodržania špecifických podmienok.

V čase prípravy tejto kapitoly nebol k dispozícii nový finančný rámec na obdobie 2021-2027 pre národné a medzinárodné dotačné programy. Informácie v prehľade nižšie budú v dohľadnej dobe upresňované, aktuálne informácie odporúčame overiť na odkazoch konkrétnych programov.

### 1.1. Vnútorne (samosprávne) zdroje

Príkladom vnútorného zdroja je Fond úspor energie, ktorý je využívaný napríklad v mestách Litoměřice či Chrudim.

Cieľom Fondu úspor energie (FÚE) je podporiť všetky dotknuté subjekty mesta (zamestnancov verejnej správy, príspevkové organizácie a v neposlednom rade i bežných občanov) v zodpovednom užívateľskom správaní smerom k realizácii významných úspor energie a využitia lokálnych obnoviteľných zdrojov energie (OZE). Táto pomoc je dosiahnutá po prvé zaistením dlhodobého zdroja financovania týchto opatrení, ktorý je nezávislý od rozpočtu mesta, po druhé motiváciou prevádzkovateľov príspevkových organizácií k riadnej energeticky efektívnej prevádzke budov.

Pre zachovanie dlhodobej udržateľnosti fondu a jeho významu sú preukázateľné úspory rozdeľované medzi kľúčových aktérov, ktorí majú najväčší vplyv (či už vďaka pridelovaným finančným prostriedkom, alebo vďaka vlastným opatreniam) na to, akých úspor sa do budúcnosti dosiahne a ktorí môžu dané

<sup>1</sup> Prevzaté zo SEMMO, PORSENNA o.p.s. (2020) – Metodický návod pro veřejnou správu – Energetický management krok za krokem, ISBN 978-80-210-8916-1



prostriedky opätovne investovať do ekonomicky výhodných projektov úspor energie a využívanie OZE. Jedná sa o nasledujúce delenie finančných prostriedkov z čistých úspor (teda o úspory očistené o všetky náklady, napríklad investičný podiel mesta pri zateplení daného objektu) nasledovne:

- 35 % alokovaných priamo do rozpočtu mesta;
- 30 % alokovaných do Fondu úspor energie;
- 30 % alokovaných konkrétnej príspevkovej organizácii, kde úspora energie či využitie OZE bolo realizované;
- 5 % alokovaná do Fondu odmien.

Koncept FÚE tak zásadne mení vzťah medzi mestským úradom a príspevkovými organizáciami.

Pred existenciou Fondu úspor boli prostriedky, ktoré daná príspevková organizácia mesta v rámci spotreby energie ušetrila, buď vrátené späť do rozpočtu alebo vynaložené na iné nerozpočtované prevádzkové výdavky bez ohľadu na to, či sú pre danú organizáciu efektívne vynaložené a prínosné.

Pre existenciu Fondu úspor:

- Je v rámci rozpočtu mesta na príslušný rozpočtový rok alokovaná istá finančná čiastka pre ďalšie investičné, či neinvestičné energeticky úsporné opatrenia, a tým umožňuje zvyšovať multiplikačný efekt usparených prostriedkov ich účelovým viazaním na investovanie do ďalších úspor energie v porovnaní s variantom bez Fondu úspor;
- Sú motivovaní prevádzkovatelia budov majetku mesta k riadnej energeticky efektívnej prevádzke budov, kedy po dodržaní predpokladaných úspor daného projektu (napríklad podľa energetického posudku pre komplexnú revitalizáciu budovy) si môžu 30% týchto úspor ponechať vo svojom rozpočte na voľné použitie;
- Sú pravidelne a dlhodobo vyhodnocované výdavky za energiu a spotreby energie za všetky budovy a zariadenia majetku mesta (vrátane verejného osvetlenia), čím dochádza o.i. aj u príspevkových organizácií mesta nielen k vyššiemu dôrazu a motivácii pre efektívne využívanie energie, ale i k zoznámeniu sa s praktickou funkčnosťou a efektívnosťou technológií OZE (napríklad fotovoltické elektrárne na budovách majetku mesta a.i.).

## 1.2. Národné dotačné programy

### OP Životné prostredie 2021–2027

Gescia: Ministerstva životného prostredia (MŽP)

Témy:

- Ochrana a starostlivosť o prírodu a krajinu
- Zlepšenie kvality ovzdušia
- Ochrana a zlepšenie stavu vody a vodného hospodárstva
- Riešenie sucha, povodňová prevencia a opatrenia proti zosuvom pôdy
- Sanácia miest s ekologickou záťažou
- Vytvorenie zázemia pre vzdelávanie pre udržateľný rozvoj
- Zavedenie princípu obehového hospodárstva a efektívne využívanie zdrojov
- Zvýšenie energetickej efektívnosti a úspor energie
- Efektívne a šetrné využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Termín vyhlásenia výziev: 2022

Ďalšie informácie: <http://www.opzp.cz/>

### Modernizačný fond 2021–2030

Gescia: Štátny fond životného prostredia (ŠFŽP)

*'This project is part of the European Climate Initiative (EUKI) of the German Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety (BMU).'*



#### Relevantné programy:

- HEAT – Modernizácia sústav zásobovania tepelnou energiou
- RES+ – Nové zdroje v energetike
- TRANSGov – Modernizácia verejnej dopravy
- ENERGov – Energetická efektívnosť vo verejných budovách
- KOMUNERG – Komunitná energetika
- LIGHTPUB – Modernizácia sústav verejného osvetlenia s podporou inteligentných prvkov

Termín vyhlásenia výziev: 2021

Viac info: [https://www.mzp.cz/cz/modernizacni\\_fond](https://www.mzp.cz/cz/modernizacni_fond)

#### Program EFEKT

Gescia: Ministerstvo priemyslu a obchodu ČR

Podporené oblasti:

- Investičná dotačná podpora z programu EFEKT
  - 1A – Investičná dotačná podpora rekonštrukcií verejného osvetlenia
- Neinvestičná dotačná podpora z programu EFEKT
  - 2A – Energetické konzultačné a informačné centrá (EKIS)
  - 2B – Akcie zamerané na aktívne šírenie informácií a vzdelávania v oblasti úspor energie
  - 2C – Publikácie, podklady a nástroje na rozširovanie informácií a vzdelávania v oblasti úspor energie, vrátane podpory medzinárodnej spolupráce
  - 2D – Zavedenie systému hospodárenia s energiou v podobe energetického manažmentu
  - 2E – Spracovanie dokumentov pre prípravu energeticky úsporného projektu riešeného metódou GES a spracovanie súťažných podkladov pre verejnú zákazku na projekt riešený metódou GES
  - 2F – Príprava realizácie kvalitných energeticky úsporných projektov so zásadami dobrej praxe
  - 2G – Spracovanie územnej energetickej koncepcie
  - 2H – Spracovanie správy o uplatňovaní územnej energetickej koncepcie
  - 2I – Špecifické projekty, projekty vzdelávania a štúdie

Viac info: <https://www.mpo-efekt.cz/>

#### Nová zelená úsporám

Gescia: Štátny fond životného prostredia (ŠFŽP)

Témy:

- Znižovanie energetickej náročnosti bytových domov (komplexné alebo čiastkové zateplenie)
- Výstavba či nákup domov s veľmi nízkou energetickou náročnosťou, environmentálne šetrné a efektívne využitie zdrojov energie a obnoviteľné zdroje energie (OZE).

Viac info: <https://www.novazelenausporam.cz/>

#### Integrovaný regionálny OP (IROP)

Gescia: Ministerstvo pro miestny rozvoj

Témy:

- Čistá a aktívna mobilita
- Revitalizácia miest a obcí

Viac info: <https://irop.mmr.cz/cs/irop-2021-2027>



## 2. Slovensko

Zdroje financovania klimatického a energetického manažmentu a implementácie potrebných súvisiacich investičných opatrení je možné rozdeliť na:

- Vlastné zdroje
  - Rozpočet mesta/obce
- Finančné podporné mechanizmy
  - Národné
  - Medzinárodné
- Externé zdroje a finančné nástroje
  - Bezúročné pôžičky
  - Projektové financovanie (napr. v rámci projektov garantovaných energetických služieb)

Na základe informácií dostupných v čase prípravy tohto textu je možné predpokladať, že v období rokov 2021 až 2027 (resp. až 2030) bude mať Slovensko k dispozícii bezprecedentne najvyšší objem prostriedkov pre financovanie investičných projektov. Tieto prostriedky budú pochádzať predovšetkým z európskych programov, konkrétne:

- Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) pre programové obdobie 2014 – 2020 (doteraz nevyčerpané alokácie),
- Európske štrukturálne a investičné fondy pre programové obdobie 2021 – 2027,
- Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti.

V ďalšom texte sú uvedené aktuálne dostupné informácie o relevantných výzvach vhodných pre samosprávu v rámci Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020. V čase prípravy tohto textu neboli k dispozícii informácie o spôsobe nastavenia systémov podpory pre programové obdobie EŠIF 2021 – 2027 a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Z toho dôvodu budú informácie o spôsoboch a podmienkach čerpania postupne dopĺňané v závislosti na ich postupnom schvaľovaní.

### 2.1. Národné finančné podporné mechanizmy

#### OP Kvalita životného prostredia 2014 – 2020

Oblasti podpory:

- Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry
  - Odpadové hospodárstvo
  - Vodné hospodárstvo
  - Ochrana a obnova biodiverzity a pôdy a podpora ekosystémových služieb
  - Opatrenia na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných areálov, zníženie miery znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku
- Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami
- Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy
- Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo
  - Výroba a distribúcia energie z obnoviteľných zdrojov
  - Energetická efektívnosť a využívanie energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch
  - Energetická efektívnosť, inteligentné riadenie energie a využívanie energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane verejných budov a v sektore bývania
  - Nízkouhlíkové stratégie pre všetky typy území



- Využívanie vysoko účinnej kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie na základe dopytu po využiteľnom teple

Podrobné informácie o podmienkach získania podpory z operačného programu, ako aj informácie o otvorených, resp. plánovaných výzvach vhodných pre samosprávy sú uvedené na stránke operačného programu: <https://www.op-kzp.sk/>.

## Environmentálny fond

Poskytuje podporu formou úverov a dotácií v nasledovných oblastiach:

- Ochrana ovzdušia
- Ochrana a využívanie vôd
- Rozvoj odpadového hospodárstva a obehového hospodárstva
- Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepľovania
- Ochrana prírody, biodiverzity a krajiny
- Environmentálna výchova, vzdelávanie a osвета
- Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia

Podrobné informácie o podmienkach získania podpory pre samosprávy sú uvedené na stránke Environmentálneho fondu: <http://www.envirofond.sk/sk/titulna-stranka>.



### 3. Medzinárodné dotačné programy

#### Horizont Europe

Gescia: Európska komisia

Témy (Klaster 5 – klíma, energetika a doprava):

- Budovy a priemyselné zariadenia v energetickej transformácii
- Obce a mestá – vytváranie uhlíkovo neutrálnych oblastí s kladnou energetickou bilanciou

Viac info:

- [https://ec.europa.eu/info/horizon-europe-next-research-and-innovation-framework-programme\\_en#latest](https://ec.europa.eu/info/horizon-europe-next-research-and-innovation-framework-programme_en#latest)
- <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

#### LIFE Programme

Gescia: Európska komisia

Témy:

- Nature and Biodiversity
- Circular Economy and Quality of Life
- Climate Change Mitigation and Adaptation
- Clean Energy Transition

Viac info:

- <https://www.program-life.cz/>
- <https://ec.europa.eu/easme/en/life>

#### Urban Innovative Action

Gescia: Európska komisia

Téma:

- Pilotovanie nových a inovatívnych riešení problémov spojených s trvalo udržateľným rozvojom miest, použiteľných na úrovni celej EÚ

Viac info: <https://www.uia-initiative.eu/en>

#### URBACT

Gescia: Európska komisia

Téma:

- Tvorba medzinárodných sietí k podpore miest pri vytváraní a implementácii integrovaných mestských stratégií

Viac info: <https://urbact.eu/>



## 4. Literatúra

SEMMO, PORSENNA o.p.s. (2020) – Metodický návod pro veřejnou správu – Energetický management krok za krokem, ISBN 978-80-210–8916-1

Operačný program Kvalita životného prostredia na obdobie 2014–2020 (verzia 11.0), Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Jún 2020, online: <https://www.op-kzp.sk/wp-content/uploads/2020/07/OP-KZP-vz-11-sk.pdf>

Indikatívny harmonogram výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (obdobie január až december 2021), Verzia 3, Marec 2021, online: [https://www.op-kzp.sk/wp-content/uploads/2021/01/Harmonogram\\_vyziev\\_2021\\_verzia\\_3-bez-SZ.pdf](https://www.op-kzp.sk/wp-content/uploads/2021/01/Harmonogram_vyziev_2021_verzia_3-bez-SZ.pdf)

Špecifikácia činností podpory na rok 2021, Environmentálny fond, online: [http://www.envirofond.sk/\\_img/Ziadosti/2020/DOTACIE/%C5%A0pecifik%C3%A1cia%20%C4%8Dinnost%C3%AD%20podpory%20na%20rok%202021.pdf](http://www.envirofond.sk/_img/Ziadosti/2020/DOTACIE/%C5%A0pecifik%C3%A1cia%20%C4%8Dinnost%C3%AD%20podpory%20na%20rok%202021.pdf)

I. Rozšírenie špecifikácie činností podpory na rok 2021, Environmentálny fond, online: [http://www.envirofond.sk/\\_img/Ziadosti/2020/DOTACIE/I.%20Rozsirenie\\_specifikacie\\_cinnosti\\_podpory\\_2021.pdf](http://www.envirofond.sk/_img/Ziadosti/2020/DOTACIE/I.%20Rozsirenie_specifikacie_cinnosti_podpory_2021.pdf)